

Sygn. akt V Ca 3110/22

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2023 r.

**Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy**

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Marcin Semeniuk

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2023 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. S., A. S., I. S. (1), I. S. (2) i Z. S.

przeciwko (...) Spółce z o.o. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie z dnia 16 maja 2022 r., sygn. akt II C 34/19 upr

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala powództwo w całości;
2. zasądza od powodów K. S., A. S., I. S. (1), I. S. (2) i Z. S. na rzecz strony pozwanej (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W. kwoty po 200 zł (dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym;
3. odstępuje od obciążenia powodów K. S., A. S., I. S. (1), I. S. (2) i Z. S. obowiązkiem zwrotu na rzecz strony pozwanej (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W. zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

**Sygn. akt V Ca 3110/22**

## UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 20 grudnia 2018 r. powodowie: K. S., A. S., I. S. (1), I. S. (2) i Z. S. wnieśli o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W. na rzecz każdego z nich kwot po 400 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 4 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 lipca 2020 r., złożonej w dniu 10 lipca 2020 r. (data nadania przesyłki poleconej) pozwana (...) Spółka z o.o. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

**Wyrokiem wydanym w dniu 16 maja 2022 r., sygn. akt II C 34/19, Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie** zasądził od pozwanej (...) Spółki z o.o. na rzecz każdego z powodów kwotę po 400 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty (pkt I. sentencji), oddalił powództwo o roszczenie odsetkowe w pozostałym zakresie (pkt II. sentencji) oraz zasądził od pozwanej na rzecz każdego z powodów całość poniesionych kosztów procesu, których szczegółowe wyliczenie pozostawił referendarzowi sądowemu (pkt III. sentencji).

**Apelację od powyższego wyroku wywiodła pozwana (...) Spółka z o.o.**, zaskarżając go w części, tj. w zakresie pkt 1 i 3, zarzucając mu:

I. ustalenie przez Sąd niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy, że:

- a. powodowie mieli potwierdzoną rezerwację na sporny lot (...) z dnia 22 lipca 2018 r. na trasie (...),
- b. karty pokładowe dowodzą faktu posiadania przez powodów potwierdzonych rezerwacji na lot (...) z dnia 22 lipca 2018 r. na trasie (...),
- c. skoro powodowie byli pasażerami lotu (...) z dnia 22 lipca 2018 r. na trasie (...), to musieli posiadać potwierdzoną rezerwację na ten lot i opłacić przelot tym lotem,
- d. karta pokładowa jest „innym dowodem” niż bilet w rozumieniu art. 2 lit. g Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (dalej jako „Rozporządzenie 261/2004”), potwierdzającym posiadanie przez powodów potwierdzonych rezerwacji na lot (...) z dnia 22 lipca 2018 r. na trasie (...),
- e. lot (...) z dnia 22 lipca 2018 r. na trasie (...) uległ opóźnieniu wynoszącemu ponad 3 godziny,

II. obrazę przepisów prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

- a. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów z kopii (niepotwierdzonych za zgodność z oryginałem) kart pokładowych powodów i dowolne uznanie na podstawie tylko tych dowodów, że powodowie posiadali potwierdzoną i opłaconą rezerwację na sporny lot, bowiem skoro byli oni pasażerami spornego lotu, to musieli dysponować biletami, podczas gdy karta pokładowa potwierdza jedynie fakt stawienia się pasażera do odprawy na dany lot, a informacje w niej zawarte czy sam fakt jej wydania pasażerowi w żaden sposób nie wskazują, na jakich warunkach dany pasażer odbywa podróż, a zatem w świetle całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy brak było tym samym podstaw do uznania, że powodowie wykazali, iż dysponowali potwierdzoną rezerwacją na sporny lot i opłacili przelot tymże lotem, co skutkowało wadliwym ustaleniem faktycznym, że powodowie mieli potwierdzoną rezerwację na sporny lot (...) z dnia 22 lipca 2018 r. na trasie (...), karty pokładowe dowodzą faktu posiadania przez powodów potwierdzonych rezerwacji na ten lot, skoro powodowie byli pasażerami tego lotu to musieli posiadać potwierdzoną rezerwację na ten lot i opłacić przelot tym lotem - które to naruszenie skutkowało wadliwymi ustaleniami faktycznymi w sprawie, mającymi istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia,
- b. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów i ustalenie, iż lot (...) z dnia 22 lipca 2018 r. na trasie (...) uległ opóźnieniu wynoszącemu ponad 3 godziny, podczas gdy fakt taki nie wynikał z żadnego ze zgromadzonych w sprawie dowodów, a więc prawidłowo należało uznać, iż powodowie nie wykazali, aby sporny lot uległ opóźnieniu oraz iż opóźnienie to przekroczyło 3 godziny w dolicie do portu docelowego,

III. naruszenie prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

- a. art. 3 ust. 2 i 3 Rozporządzenia 261/2004 polegające na błędnej wykładni i orzeczenie o odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej w sytuacji, gdy powodowie nie wykazali faktu posiadania legitymacji czynnej do dochodzenia odszkodowania od pozwanej, tj. nie przedstawili potwierdzonej i opłaconej rezerwacji na sporny lot pomimo tego, że zgodnie z ust. 2 ww. przepisu Rozporządzenie 261/2004 ma zastosowanie do pasażerów, którzy posiadają potwierdzoną rezerwację na dany lot oraz stawią się na odprawę pasażerów — zgodnie z wymogami i w czasie określonym uprzednio na piśmie (w tym poprzez środki elektroniczne) przez przewoźnika lotniczego, organizatora wycieczek lub autoryzowane biura podróży, a zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstawy do

przyjęcia, w szczególności w drodze domniemania faktycznego, iż powodowie dysponowali potwierdzoną opłaconą rezerwacją na sporny lot,

b. art. 2 lit. g Rozporządzenia 261/2004 poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż „innym dowodem” potwierdzającym, że rezerwacja została przyjęta i zarejestrowana przez przewoźnika lotniczego lub organizatora wycieczek jest kopia karty pokładowej pasażera,

c. art. 7 ust. 1 lit. b) Rozporządzenia 261/2004 w zw. z art. 6 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że pozwana była zobowiązana do wypłacenia powodowi odszkodowania z tytułu opóźnienia spornego lotu w sytuacji, gdy powodowie nie wykazali, iż posiadali potwierdzoną i opłaconą rezerwację na sporny lot, jak również nie wykazali, że sporny lot był opóźniony ponad 3 godziny,

d. art. 7 ust. 1 lit. b) Rozporządzenia 261/2004 w zw. z art. 6 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż to na pozwanym przewoźniku lotniczym spoczywał ciężar dowodu w zakresie wykazania zaistnienia opóźnienia spornego lotu, z której to okoliczności to powodowie wywodzą korzystne dla siebie skutki prawne, a więc powinni ją udowodnić,

e. art. 5 ust. 1 lit. c) Rozporządzenia 261/2004 w zw. z art. 6 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż to na pozwanym przewoźniku lotniczym spoczywał ciężar dowodu w zakresie wykazania legitymacji czynnej po stronie powodowej oraz odpłatności przewozu lotem (...), z których to okoliczności to Powodowie wywodzą korzystne dla siebie skutki prawne, a więc powinni je udowodnić,

f. art. 98 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i art. 100 k.p.c. poprzez niewłaściwe niezastosowanie i obciążenie pozwanej jako strony w całości przegrywającej sprawę obowiązkiem zwrotu powodowi całości kosztów procesu, podczas gdy art. 98 § 1 k.p.c. nie miał w niniejszej sprawie zastosowania, bowiem powództwo zostało uwzględnione jedynie w części, a więc prawidłowo koszty procesu powinny zostać wzajemnie zniesione pomiędzy stronami lub stosunkowo rozdzielone.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez oddalenie powództwa i obciążenie każdego z powodów kosztami postępowania przed Sądem I instancji w całości, a na wypadek nie podzielenia przez Sąd Okręgowy zarzutów apelacji odnośnie do rozstrzygnięcia zawartego w pkt 1 zaskarżonego wyroku - wzajemne zniesienie kosztów pomiędzy stronami, ewentualnie wzajemne rozdzielenie kosztów stosownie do wyniku postępowania.

Ponadto pozwana wniosła o zasądzenie od każdego z powodów na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej, według norm przepisanych.

**W odpowiedzi na apelację pozwanej powodowie K. S., A. S., I. S. (1), I. S. (2) i Z. S.** wnieśli o jej oddalenie w całości jako oczywiście bezzasadnej o zasądzenie od pozwanej na ich rzecz kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

### **Sąd Okręgowy zważył co następuje:**

Apelacja strony pozwanej okazała się zasadna.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że niniejsza sprawa – jako sprawa o świadczenie, w której wartość przedmiotu sporu nie przekracza dwudziestu tysięcy złotych – podlega rozpoznaniu z uwzględnieniem przepisów o postępowaniu uproszczonym (art. 505<sup>1</sup> § 1 k.p.c.). W postępowaniu tym, jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 505<sup>13</sup> § 2 k.p.c.). W zakresie wymaganej treści uzasadnienia sądu drugiej instancji powołany przepis stanowi zatem *lex specialis* wobec art. 387 § 2<sup>1</sup> k.p.c.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zachodziły podstawy do zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w całości. Analiza akt sprawy wskazuje, iż Sąd Rejonowy błędnie dokonał oceny stanu faktycznego, co skutkowało nieprawidłowym uznaniem, iż ziszczyły się przesłanki do uwzględnienia zgłoszonego przez powodów roszczenia.

Wskazać należy, że trafnie skarżący podnosi naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zakresie dotyczącym niewłaściwego uznania przez Sąd Rejonowy, że dowody przedłożone przez powodów są wystarczające do uznania, iż posiadali oni potwierdzoną rezerwację na lot (...) z dnia 22 lipca 2018 r.

Podstawę prawną dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia stanowi Rozporządzenie 261/2004. Rozporządzenie to znajduje zastosowanie wyłącznie do pasażerów, którzy posiadali potwierdzoną rezerwację na dany lot oraz stawili się na odprawę (zgodnie z wymogami i w czasie określonym uprzednio na piśmie). Kumulatywne wykazanie obu tych okoliczności stanowi konieczną przesłankę do stwierdzenia legitymacji czynnej powodów.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zgromadzony materiał dowodowy nie pozwalał na uznanie, że w przypadku powodów doszło do ziszczenia się – kategorięcznie zakwestionowanych przez stronę pozwaną – przytoczonych wyżej okoliczności. Powodowie przedstawili wyłącznie kopie kart pokładowych, co nie jest równoznaczne z posiadaniem potwierdzonej rezerwacji na lot. Wymaga podkreślenia, że w sporze z przewoźnikiem to pasażer powinien wykazać - zgodnie z ogólnym ciężarem rozkładu dowodu z art. 6 k.c. - że posiada uprawnienie do wystąpienia z żądaniem odszkodowawczym, albowiem brał udział w opóźnionym locie i posiadał na niego potwierdzoną rezerwację. Wszystkie inne okoliczności istotne z punktu widzenia tych roszczeń muszą natomiast zostać wykazane przez przewoźnika.

Rozporządzenie 261/2004 nie definiuje pojęcia „potwierdzonej rezerwacji”. Jednakże pojęcie „rezerwacji” zostało zdefiniowane w art. 2 lit. g tego Rozporządzenia jako „fakt posiadania przez pasażera biletu lub innego dowodu potwierdzającego, że rezerwacja została przyjęta i zarejestrowana przez przewoźnika lotniczego lub organizatora wycieczek” (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 grudnia 2021 r., C-146/20, C- 88/20, C-196/20 i C-270/20; pkt 40). Trybunał już wcześniej w swym orzecznictwie wskazywał, że przesłanki istnienia roszczenia pasażera opóźnionego lub odwołanego lotu dochodzonego na podstawie przepisów Rozporządzenia 261/2004 muszą być interpretowane ściśle. W wyroku z dnia 24 października 2019 r., C-756/18, Trybunał podkreślił, że z brzmienia art. 3 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia 261/2004 wynika, iż stosuje się ono tylko wtedy, gdy z jednej strony pasażerowie dysponują potwierdzoną rezerwacją na dany lot, a z drugiej strony stawiają się na odprawę w terminach określonych w tym przepisie. Wynika z tego - ponieważ obydwie warunki, o których mowa w tym przepisie, mają charakter kumulatywny - że nie można domniemywać stawienia się pasażera przy odprawie na podstawie tego, że dysponuje on potwierdzoną rezerwacją na dany lot (pkt 24-25). Zasadę tę należy więc stosować również w przypadku takim, jaki zaistniał w niniejszej sprawie, tzn. nie można domniemywać posiadania przez pasażera posiadania potwierdzonej rezerwacji na lot na podstawie samego faktu legitymowania się przez niego kartą pokładową.

Biorąc pod uwagę powyższe, w świetle zakwestionowania przez pozwaną faktu posiadania przez powodów potwierdzonych rezerwacji na lot, przyjąć należy, iż powodowie nie wykazali swej legitymacji czynnej, a co za tym idzie nie udowodnili zasadności dochodzonego roszczenia. W konsekwencji również zarzuty dotyczące naruszenia art. 3 ust. 2 i 3, art. 2 lit. g, art. 5 ust. 1 lit. c) oraz art. 7 ust. 1 lit. b) Rozporządzenia 261/2004 w zw. z art. 6 k.c. okazały się zasadne.

Dodatkowo zaznaczyć należy, że nieprzedłożenie przez powodów dowodu posiadania potwierdzonej rezerwacji na lot uniemożliwia zweryfikowanie tego, czy przelot został przez nich opłacony. Powyższa kwestia jest istotna, bowiem Rozporządzenia 261/2004 nie stosuje się do pasażerów podróżujących bezpłatnie lub na podstawie taryfy zniżkowej, która nie jest bezpośrednio lub pośrednio dostępna powszechnie (ar. 3 ust. 3). W niniejszej sprawie, pomimo podniesienia stosownych zarzutów przez pozwaną, powodowie nie wykazali, iż opłacili sporny lot.

Dlatego Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt. 1 sentencji i zmieniając zaskarżony wyrok oddalił powództwo.

O kosztach procesu w instancji odwoławczej orzeczono w pkt. 2 sentencji na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zasądzając z tytułu obowiązku ich zwrotu od powodów K. S., A. S., I. S. (1), I. S. (2) i Z. S. na rzecz pozwanej (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W. kwoty po 200 zł uiszczone przez nią tytułem opłaty od apelacji. W ocenie Sądu Okręgowego nie było natomiast uzasadnione objęcie tym obowiązkiem kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej przez pełnomocnika będącego radcą prawnym. Pełnomocnik ten zgłosił swój udział w postępowaniu w imieniu strony pozwanej już po wniesieniu apelacji, przy czym udział ten ograniczył się do złożenia jednostronicowego pisma z dnia 31 października 2022 r. (k. 207), stanowiącego odpowiedź na wezwanie do usunięcia braków formalnych apelacji poprzez uiszczenie kwoty 500 zł tytułem uzupełnienia należnej od niej opłaty. W tej sytuacji nie sposób uznać, by wynagrodzenie pełnomocnika strony pozwanej wypełniało kryterium „kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony” ustanowionego w art. 98 § 1 k.p.c. Dlatego Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt. 3 sentencji, odstępując od obciążenia powodów obowiązkiem zwrotu na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.